

ALLMÄNNA LEVERANSVILLKOR FÖR STÄMPELFABRIKATION (ALSF 13)

Normalvillkor utarbetade av Svenska Stämpelfabrikantföreningen.

ALSF 13 innehåller beprövade och balanserade normalvillkor särskilt avpassade för avtal om stämpelproduktion. I klarhetens intresse tillråds parterna att i sina avtal uttryckligen hänvisa till ALSF 13.

1. Tillämplighet

1.1 ALSF 13 gäller för avtal om stämpelproduktion och andra liknande grafiska prestationer.

1.2 Villkoren i ALSF 13 är utbytbara (dispositiva), d.v.s. villkoren däri gäller om inte beställaren och leverantören uttryckligen kommit överens om annat. ALSF 13 reglerar inte uttömmande parternas inbördes rättigheter och skyldigheter; parterna förutsätts själva bestämma prestationens närmare innehåll samt vid behov komplettera med andra villkor.

2. Fackmässig hantering

Grafiska prestationer – del- och tilläggsprestationer likaväl som huvudprestationer – skall fullgöras fackmässigt. Kravet på fackmässighet ställs på såväl leverantören som den grafiskt kunnige beställaren. Med fackmässighet förstås att leverantören och beställaren skall fullgöra sina uppgifter enligt avtalet med den omsorg som krävs för en fullgod prestation.

3. Offert och accept

3.1 Leverantörens offert gäller, med reservation för mellankommande avtal, under 30 dagar räknat från offertdatum, om annan tid inte angetts. Beställarens accept skall vara leverantören tillhanda inom denna tid. Leverantören har dock rätt att frånträda avtalet om en sedvanlig kreditprövning vid avtalets ingående visar att beställarens ekonomiska förhållanden är sådana att starka skäl finns att anta att betalning inte kommer att ske i rätt tid.

3.2 I offerten skall leverantören beskriva den erbjudna prestationens innehåll och parternas åligganden så fullständigt som möjligt och bör därvid tydligt hänvisa till ALSF-villkoren och ange eventuella tillägg till eller ändringar i dessa.

4. Tillhandahållande av materiel

Om beställaren skall tillhandahålla digitalt materiel eller annat produktionsmateriel skall leverantören i avtalet genom hänvisning till sin hemsida eller i särskilt dokument tydligt ange de krav som materielelet skall uppfylla. Det åligger leverantören att visa vilka krav som angavs på leverantörens hemsida vid tidpunkten för avtalets ingående. Anger leverantören inte några särskilda krav får beställaren leverera materielelet i den form som är normalt med hänsyn till den grafiska prestationen.

5. Tilläggsprestationer

Prestationer som inte angetts i parternas avtal och som leverantörer inte normalt fullgör för att uppfylla kravet på fackmässighet (*tilläggsprestationer*), avtalas särskilt. Detta gäller bl.a.

- ändringar och andra extra arbeten som beställaren beordrar
- inte förutsedd forcering orsakad av försenad materielleverans eller annan försening på beställarens sida
- ändringar och andra åtgärder som leverantören tvingas vidta p.g.a. att det materiel som beställaren överlämnat inte medger för leverantören att fackmässigt utföra sin prestation.

6. Pris

6.1 Offererat eller avtalat pris inbegriper inte ersättning för tilläggsprestation enligt punkt 5. Avser leverantören att debitera för denna skall beställaren snarast möjligt informeras.

6.2 Priset innefattar inte mervärdesskatt eller andra offentliga pålagor. Beställaren svarar för dessa även när de fastställs i efterhand.

7. Leverans och emballage

7.1 Leverans sker fritt leverantörens tillverknings- eller lagerställe, om annat inte avtalats.

7.2 Vid leverans skall prestationen vara försedd med emballage som skyddar mot förutsebara skador vid transport till och lämplig förvaring hos beställaren.

8. Risk- och kostnadsfördelning

8.1 Leverantören står ansvaret om prestationen eller anförtrott produktionsmateriel förstörs eller skadas före leveransdagen, eller om denna inte är bestämd, den leveransdag som meddelats beställaren i tid. Därefter står beställaren ansvaret.

8.2 Ansvarsfördelningen enligt punkt 8.1 gäller även transport samt kostnader för t ex värd, förvaring och försäkring av prestationen och anförtrott produktionsmateriel.

9. Ansvar för reproduktionsrätt

9.1 Såväl beställaren som leverantören ansvarar för att de har rätt att utnyttja den programvara, inbegripet vidarebearbetning, som erfordras för den grafiska prestationen.

9.2 Beställaren ansvarar gentemot leverantören för att inga rättsliga hinder mot att framställa reproduktions- och tryckmedier efter original som beställaren tillhandahåller eller att reproducera eller mångfaldiga tillhandahållet materiel.

9.3 Ansvaret enligt punkterna 9.1 och 9.2 innebär att beställaren respektive leverantören är skyldig för den andra partens räkning dels vidta erforderliga rättsliga och andra åtgärder när tredje man gör gällande intrång i sin rätt dels svara för eventuella skadestånd till denne.

10. Underleverantör

10.1 Leverantören har rätt att helt eller delvis låta utföra prestationen hos underleverantör, om inte beställaren uttryckligen begärt att leverantören själv skall utföra prestationen eller detta eljest framgår av omständigheterna.

10.2 Om beställaren eller leverantören anlitar underleverantör ansvarar de mot andra parter för underleverantörens prestation och övriga partsförpliktelser som härrör från denna såsom om de själva fullgjort prestationen.

11. Diskretionsskyldighet

11.1 Leverantören är skyldig att iaktta diskretion i enlighet med vad god affärssed kräver beträffande sina affärsrelationer med beställaren och sakinnehållet i avtalade prestationer. Leverantören skall genom lämpliga åtgärder försäkra sig om att den egna personalen, underleverantörer med personal och andra som får insyn i verksamheten respekterar diskretionsskyldigheten.

11.2 Om beställaren begär det, skall leverantören vidta åtgärder för att förhindra insyn från obehöriga vid prestationens utförande. Leverantören har därvid rätt till ersättning för extra kostnader som åtgärderna medför, t ex särskilda rutiner eller skyddsanordningar.

12. Offertmateriel

Leverantören har rätten till offertmateriel i digital eller annan form som leverantören på eget initiativ tagit fram och använt i offertsyfte. Offertmottagaren får inte obehörigt vare sig själv utnyttja eller låta utomstående ta del av sådant materiel och är skyldig att på begäran återlämna materielelet till leverantören, om annat inte avtalats.

13. Återlämnande och återtagande av produktionsmateriel

13.1 Efter leverans av prestationen skall leverantören till beställaren

- återlämna digitalt eller annat produktionsmateriel som beställaren ställt till förfogande
- överlämna digitalt eller annat produktionsmateriel som leverantören tagit eller låtit ta fram, förutsatt att parterna på förhand avtalat om i vilken form och på vilka villkor materielelet i fråga skall överlämnas.

13.2 Efter leveransdagen vidareförvarar leverantören för beställarens räkning produktionsmateriel som avses i punkt 13.1 under en tid av tre månader om inte annat överenskommes.

14. Betalning

14.1 Betalning skall ske inom 30 dagar från fakturadatum.

14.2 Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta. Denna skall överstiga Riksbankens vid varje tidpunkt gällande referensränta med 10 procentenheter, om annat inte avtalats.

15. Ställande av säkerhet

15.1 Om det visar sig att beställarens ekonomiska förhållanden är sådana att starka skäl finns att anta att betalning inte kommer att ske i rätt tid, har leverantören rätt att avbryta produktionen eller på leveransdagen hålla inne prestationen i avvaktan på att beställaren ställer fullgod säkerhet. Underlåter beställaren att göra detta utan dröjsmål får leverantören häva avtalet.

15.2 Beställaren har en motsvarande rätt hålla inne betalning, kräva fullgod säkerhet respektive häva avtalet, om starka skäl finns att anta att leverantören inte kommer att kunna fullgöra prestationen i rätt tid.

16. Panträtt

Leverantören har panträtt i prestationen och all beställarens egendom som han har i sin besittning till säkerhet för att beställaren fullgör sina skyldigheter. Om beställaren inte fullgör dessa enligt avtalet, har leverantören rätt att själv realisera panten på lämpligt sätt, om lagliga hinder eller hinder enligt ALSF-villkoren inte möter, och ur köpeskillingen täcka vad han har att fordra.

17. Försening och förseningspåföljder

17.1 Om prestationen inte levereras i tid och förseningen inte beror på beställaren har denne rätt till ersättning för direkta kostnader som förseningen medfört. Beställaren har dessutom rätt att häva avtalet om

- beställaren då avtalet ingicks gjort klart för leverantören att leverans måste ske punktligt på avtalad dag, eller
- det av avtalet eller av annan för leverantören känd omständighet klart framgår att prestationen är onyttig för beställaren efter viss tidpunkt och leverans inte skett dessförinnan.

17.2 Om beställaren inte tillhandahåller sitt materiel eller inte fullgör annan avtalad åtgärd i tid har leverantören rätt till ersättning för direkta kostnader som förseningen medfört. Om förseningen medför väsentlig olägenhet för leverantören har denne även hävningsrätt.

17.3 Om leverantören finner att leveranstiden sannolikt inte kan hållas skall beställaren aviseras utan dröjsmål. Orsaken till den befarade förseningen skall anges liksom när leverans kan ske. Medför förseningen att prestationen blir onyttig för beställaren får denne häva avtalet enligt punkt 20.1.

17.4 Motsvarande aviseringskyldighet föreligger för beställaren vid befarad försening med att tillhandahålla materiel eller att vidta annan åtgärd. Medför förseningen väsentlig olägenhet får leverantören häva avtalet enligt punkt 17.2.

18. Kvalitetsfel

18.1 Som kvalitetsfel anses avvikelser och variationer i fråga om prestationens beskaffenhet och egenskaper som enligt fackmässig bedömning inte utgör en endast ringa avvikelse eller ringa variation från prov, förlaga eller liknande eller från vad parterna avtalat, inbegripet vad som följer av ALSF-villkoren, eller som i övrigt kan anses vara avtalat med hänsyn till prestationens art och karaktär.

18.2 Som kvalitetsfel anses inte

- avvikelse som beror på att beställaren inte fullgjort sina åligganden enligt avtalet, t.ex. lämnat felaktigt materiel eller underlåtit att beordra ändringar eller rättelser.
- att den slutliga prestationen innehåller felaktiga exemplar understigande 0,5 % av den beställda upplagan såvitt gäller fel hänförliga till tryckningen och 0,5 % såvitt gäller vidarebearbetningsfel.

19. Påföljder vid kvalitetsfel

19.1 Leverantören skall genom reparation eller omliverans avhjälpa fel i prestationen. Avhjälpan skall ske med den skyndsamhet som omständigheterna kräver. Beställaren har dessutom rätt till ersättning för direkta kostnader.

19.2 Om prestationen kan användas för sitt ändamål trots felet (*icke allvarligt fel*) får leverantören i stället för avhjälpan göra ett prisavdrag som svarar mot felets betydelse, såvida kostnaden för avhjälpan klart överstiger felets betydelse.

19.3 Om prestationen på grund av felet inte kan användas för sitt ändamål (*allvarligt fel*) och ett avhjälpan av felet skulle leda till en försening som medför att prestationen är onyttig för beställaren, får denne, i stället för att kräva avhjälpan, häva avtalet och har därvid rätt till ersättning enligt punkt 17.1.

19.4 Vid bedömningen av om ett fel är icke-allvarligt eller allvarligt skall särskilt beaktas prestationens grafiska art och karaktär, bl.a. kvalitetsnivå, utformning och utförande, samt användningsändamål och värde.

20. Vidarebearbetningsfel

Om fel uppkommer då en prestation bearbetas vidare hos en leverantör har den som beställt vidarebearbetningen rätt att mot den leverantören göra gällande felpåföljderna enligt punkterna 19.1-3 beträffande hela prestationen, dock att påföljderna skall jämkas i den mån beställaren eller någon annan på dennes sida är medansvarig till felet.

21. Upplagefel och upplageavvikelser

21.1 I prestation till slutlig beställare anses underupplaga som fel, såvida parterna inte avtalat annat. Överupplaga vid prestation till slutlig beställare är tillåten, såvida annat inte avtalats, med 8 % vid upplaga under 20.000 ex dock högst 800 ex, med 4 % vid upplaga 20.000- 50.000 ex dock högst 1.000 ex, samt med 2 % vid upplaga över 50.000 ex.

21.2 För tillåten överupplaga gäller leverantörens följandepris. För otillåten överupplaga utgår ingen betalning.

22. Påföljder vid upplagefel

Vid otillåten underupplaga (*upplagefel*) skall vad som sägs i punkt 19.1 om leverantörens avhjälpansskyldighet tillämpas. Vid icke-allvarligt upplagefel gäller vad som sägs i punkt 19.2 om prisavdrag, varvid avdraget skall göras med ledning av följandepriset. Vid allvarligt

upplagefel gäller vad som sägs om hävning i punkt 19.3 och ersättning i punkt 17.1.

23. Leverantörens avhjälpningsrätt

Vid kvalitets- och upplagefel har leverantören rätt att få på egen bekostnad avhjälpa felet eller bristen, om det kan ske utan väsentlig olägenhet för beställaren. Vidarebearbetaren har en motsvarande avhjälpningsrätt.

24. Ansvar för fel i produktionsmateriel

24.1 Beställaren svarar för kvalitets- och upplagefel som orsakas av fel i digitalt eller annat produktionsmateriel som beställaren tillhandahåller eller som uppkommer vid överföring av sådant materiel.

24.2 Om leverantören vid en fackmässig kontroll av produktionsmateriel, som beställaren tillhandahållit, inför eller under produktionen uppmärksammar att detta är felaktigt eller inte kan användas så som avsett, skall leverantören utan dröjsmål informera beställaren och begära dennes anvisningar. Beställaren är skyldig att vara tillgänglig under produktionstiden vilken skall överenskommas mellan leverantören och beställaren. Om leverantören inte har fullgjort sin informationskyldighet har beställaren rätt till ersättning enligt punkt 17.1 vid försening respektive punkt 19.1 vid fel i prestationen.

24.3 Om leverantören uppmärksammar fel eller icke-användbarhet som avses i punkt 24.2 får leverantören omedelbart avbryta produktionen med rätt till ersättning för direkta kostnader som avbrottet medför.

24.4 Leverantören svarar för skada som uppkommit på beställarens materiel vid prestationens utförande. Beställaren svarar på motsvarande sätt för skada på leverantörens materiel.

25. Reklamation

25.1 Anmärkningar mot faktura skall göras utan dröjsmål efter mottagandet.

25.2 Anmärkningar mot försening skall göras utan dröjsmål efter det att beställaren fick kännedom om förseningen.

25.3 Anmärkningar mot fel i prestationen, skall göras utan oskäligt dröjsmål efter mottagandet. Vad som är oskäligt dröjsmål skall bedömas med hänsyn till prestationens beskaffenhet och omfattning.

25.4 Meddelande enligt punkterna 25.1-3 skall innehålla uppgift om vad som påtalas. Den reklamerande har därefter att inom skälig tid återkomma med sina krav.

26. Force majeure

Om prestationen inte kan fullgöras enligt avtalet på grund av omständigheter utanför leverantörens kontroll som denne inte skäligen kunnat förutse då avtalet träffades, utgör detta grund för befrielse från ersättningskyldighet och andra påföljder. Motsvarande gäller vid förhinder på beställarens sida. Om fullgörande förhindras mer än 2 månader har leverantören respektive beställaren rätt att frånträda avtalet genom skriftligt meddelande.

27. Begränsning av skadeståndsansvar

27.1 Leverantörens ersättningskyldighet till beställaren gäller endast direkt förlust, såvida inte leverantören handlat grovt vårdslöst. Frånsett vad som gäller enligt punkt 20 är ersättningsbeloppet begränsat till prestationens pris.

27.2 Som direkt förlust för beställaren anses bl.a. kostnader för att undersöka prestationen, extra förvarings- och transportkostnader, extra tele- och resekostnader, kostnader för reparations- och andra avhjälpningsåtgärder, prisskillnad vid

förvärv av ersättningsvara från annan leverantör, kostnader för övertidsarbete samt kostnader för tjänster från utomstående företag.

27.3 För beställarens ersättningskyldighet till leverantören gäller motsvarande begränsningar som för leverantörens enligt punkt 27.1.

27.4 Som direkt förlust för leverantören anses bl.a. kostnader för att undersöka fel i materiel som beställaren tillhandahållit, extra tele- och resekostnader, kostnader för övertidsarbete, kostnader för extra arbetskraft och kostnader för tjänster som hyrts in från annat företag.

28. Talerätt

Om beställaren vill föra talan mot leverantören för fel i eller försening av prestationen skall talan väckas inom ett år efter mottagandet.

Tolkning och tvistlösning

Grafiska Kammaren avger på begäran utlåtande om huruvida en viss grafisk prestation utförts fackmässigt samt om hur leveransvillkoren i övrigt bör tolkas enligt god affärs- och branschsed.